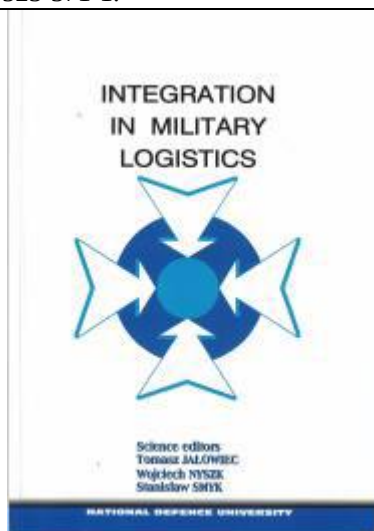

Sevdalina Dimitrova and coll., Integration in military logistics (science editors: Tomasz Jalowiec; Wojciech Niszk; Stanislaw Smyk, Wydawnictwo AON; National Defence University , Wasaw 2014; ISBN 978-83-7523-371-1.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА НА СРЕДАТА ЗА СИГУРНОСТ ПРЕД ЛОГИСТИКАТА

В условията на динамични промени в средата за сигурност, повлияна от глобализиращите процеси, промените в геополитиката и геостатуквото, непредсказуемостта на рисковете и заплахите, и ефектите на световната финансово-икономическата криза, сигурността (националната и международната) и отбраната са поставени пред нови изпитания. Все по-често задаваният въпрос в публичното пространство е : Какви да бъдат националните отбранителни способности на страната, съвместими ли са със страните членки на НАТО, в достатъчна степен ли са боеготови, боеспособни и с необходимата логистична поддръжка, за да откликнат на предизвикателствата на така наречения „нов световен ред“ в точното време и на точното място?

Отговорите са нееднозначни. От една страна е гарантирането на националната сигурност и изпълнението на колективните ангажираности, произтичащи от членството на страната в евроатлантическите структури. От друга – е неизбежният, но известен конфликт между нарастващите потребности и затвърждаващият се ресурсен дефицит при изграждането на отбранителните способности на въоръжените сили на страната. Това повече от всякога обуславя необходимостта рационализирането на решенията да се основава на императивите на съвременните въоръжени сили: наличие на политическа рамка за сигурност и отбрана, подходяща организационно-управленска структура, личен състав- обучен и в готовност за изпълнение на мисиите и националните цели, модернизирането и оборудването със съвременни, високотехнологични оръжия и техника, нейната поддръжка и изграждането на подходяща, отговаряща на новите реалности инфраструктура.

Без да пренебрегваме, който и да е от тези императиви, за целите на научните търсения на автора вниманието е насочено към логистичната поддръжка на въоръжените сили, като целта на изследванията е да се обоснове взаимовръзката между логистиката с управлението на ресурсите за сигурност и отбрана, съобразно предизвикателствата пред логистичната поддръжка на операциите в условия на ресурсна ограниченост и многонационална среда.

Взаимовръзката между логистиката и управлението на ресурсите за сигурност и отбрана е заложена в самата същност на понятието логистика, което в съвременната теория и практика служи да опише една много стара практика по доставките, транспорта и съхранението на стоки и суровини.

Използвана за пръв път във военната област, логистиката е изследвана като управленска концепция за движението на материалните и информационните потоци за постигането на определени цели с възможно най-малки разходи, като се държи сметка и за времето, и за мястото, и за пространството.

Казано по друг начин, логистика е процес на осъществяване и интегрирано управление на материалните и информационните за тях потоци от мястото на възникване, през всички фази и етапи на движение до мястото на крайното им потребление, с цел осигуряването на максимално ниво на обслужване на клиентите с минимални разходи.

Независимо от многоаспектността на дефинирането на логистиката, за нуждите на настоящето изследване изходна основа е Доктрината за логистика (НП-4). Тя е основополагащ документ, регламентиращ ключовите логистични въпроси на ВС, разработена в съответствие с „Доктрина на въоръжените сили на Република България“ и съюзните доктрини и концепции на НАТО и ЕС, отнасящи се към логистичната поддръжка и нейните функционални области. Отразява основните принципи на "Бялата книга за отбраната и въоръжените сили", "Стратегията за национална сигурност", „Националната отбранителна стратегия“ и действащите указания по отбранителната политика, спазвайки заложените в тях философия, фразеология и терминология.

Разработена в отговор на изискванията за формиране на единен

	комплект оперативно съвместими сили и членството на страната ни в евроатлантическите структури, Доктрината за логистика (НП-4) се явява важно условие за постигане на оперативна съвместимост при планиране и провеждане на съюзни съвместни операции и тяхната логистична поддръжка. Тя доразвива философията и основните подходи за ефективна и ефикасна логистична поддръжка на операциите, застъпени в Доктрината на въоръжените сили на Република България по трите мисии на въоръжените сили. Практическата насоченост на Доктрината за логистика се явява база за разработване на поддържащите логистични доктринални документи, каквито са: „Доктрина за придвижване и транспорт - НП-4.4”, „Доктрина за поддръжка от страната домакин - НП-4.5” и „Доктрина за медицинското осигуряване - НП - 4.10”. В съответствие с Доктрината за логистика, военната логистика се дефинира като наука за проектиране, анализ, управление и контролиране на потоци от материали, хора и енергия. Нейна основна задача е да оптимизира процесите, включително доставката на необходимите материални ресурси на точното място и в точното време при зададени количества с подходящо качество, при минимални усилия и разходи. По-конкретно в обсега на логистиката се включват комплекс от дейности за планирането, организирането и осъществяването на придвижването, осигуряването и обслужването на войските и силите посредством балансираното използване на военни и граждански ресурси. Става дума за дейностите по настаняването, осигуряването и обслужването на личния състав, анализа, прогнозирането, планирането, заявяването, доставката, съхранението, метрологичния контрол, разпределението, отчета и снемането от отчет на материалните ресурси, транспортирането, поддържането, ремонта и евакуацията на материалните ресурси и инфраструктурата за логистика, медицинското осигуряване. По този начин логистиката е важен фактор за изграждане и поддържане на физическия компонент на военната мощ и се явява свързващото звено между националната икономика с осигуряването на войските и силите, развърнати в операция . Широкообхватността на логистиката, от гледна точка на целеполагането, дава основание тя да се определи като управленска функция, свързана с императивите на ВС – оборудване, поддръжка, инфраструктура. И тъй като изграждането на отбранителните способности е детерминирано от императивите на ВС и реалните ресурсни възможности на националната икономика, и в частност на военното ведомство, прави логистиката неразделна част от ресурсното управление. Тя, като негов елемент, е целесъобразно да се изследва двустранно – като „научно направление и практическа дейност“. Широкомасщабността на операциите определя и дейностите на логистиката, свързани с: проектирането, разработката, съхранението, придвижването, разпределението, техническото обслужване и ремонта, евакуацията и разполагането на материалните средства, транспортното осигуряване, закупуването, монтирането, строителството, техническото обслужване, експлоатацията и дислокацията на инфраструктурата и съоръженията, получаването и предоставянето на услуги, медицинското осигуряване. Всичко това – в точното време, на точното място, в необходимото количество, при подходящото качество и на подходящата цена за данъкоплатците. Оттук на логистиката е отредена ролята на „функционален мениджмънт” . Творческото приложение на научните знания с отчитането на практическия опит, подпомага „управленските решения на стратегическо, оперативно и тактическо равнище” за постигане на мисиите, целите и задачите на ВС в областта на снабдяването, производството и дистрибуцията. Това са трите взаимосвързани, самостоятелно обусловени фази на логистичния процес, изразяващи движението на материалните потоци, което е в потвърждение на свързващата роля на логистиката между националната икономика и ВС, участващи в експедиционните операции. Основавайки се на системния подход като съвкупност от определени фази, с конкретизирани функции и задачи,
--	---

	изследванията са насочени към логистичната система на ВС и БА и трансформирането ѝ към новата среда за сигурност. В съответствие с това на логистиката се гледа като на „едно от най-сериозните предизвикателства пред адаптирането на ВС към изискванията на съвременните експедиционни операции и трансформацията на логистичната система към интегрирана, мобилна, единна за мирно и военно време система за логистично осигуряване на ВС, адекватна на структурата, мисиите и задачите на войските и силите, с възможности за ефективно и ефикасно използване на материалните ресурси за отбрана”. За да отговори на тези предизвикателства, към логистичната система на БА се предявяват определени изисквания, насочени към осигуряването на: висока мобилност на войските и силите при развърщането им; икономична, ефективна и ефикасна логистична подкрепа в отговор на приоритета за постигане на необходимите способности за сигурност и отбрана при дефицит, като реално проявление на зависимостта „ресурси – способности”; автономност на логистичните формирования и на провежданите операции; съвместимост с коалиционните и съюзническите войски. Успехът на трансформацията на логистичната система на БА, съобразена с мисиите и задачите на ВС в условията на ресурсен дефицит и новата среда за сигурност, е в зависимост от принципите за продължителна поддръжка, експедиционност, многонационалност, единство на логистичните подходи, колективна отговорност при изпълнението на експедиционните операции. Конкретното проявление на тези принципи е в постигането на „отговорност, правомощия, първенство на оперативните изисквания, сътрудничество и доверие, координация, осигуреност, достатъчност, ефективност, гъвкавост, осведоменост и прозрачност, простота и многонационалност“ на логистичните дейности. При ресурсното осигуряване внимание заслужават и принципите за рационалност, възмездност и резултатност, чийто израз е в утвърждаването на рационалното поведение на логистичната система в средата на сигурност, в изграждането на боеспособни и боеготови отбранителни способности, детерминирани от ресурсния дефицит, пряк израз от реалността на пазара и принципа на еквивалентността, както и в икономическата ефективност на логистичните процеси, изискваща съкращаването на разходите и ефективното осигуряване на войските чрез формирането на нови структури. В съответствие с това главната цел на действията на ВС и БА в мирно време е създаването и рационалното използване на бойния потенциал, постигането на която е в зависимост от т.нар. „коефициент на подмяна” (tradeoff), намиращ израз в изграждането на малки по численост, но добре въоръжени, боеготови и боеспособни ВС. Изследвано е и съдържанието на военната логистика от гл.т.на фазите на логистичния процес, като под внимание следва да се има, че операциите в новата среда за сигурност, пряк израз на членството на страната в евроатлантическите структури, се провеждат вътре и извън територията на страната. Оттук в зависимост от подходите за организиране и осъществяване, направленията на логистичната поддръжка са: националната логистика – осъществявана само с национални сили и ресурси; многонационалната логистика – използваща форми, различни от националните, каквито са многонационална и интегрирана логистична поддръжка, поддръжка от страна, специализирана по роля и поддръжка от водещата нация, с което се повишава ефективността и ефикасността на логистиката на войските и силите чрез многонационалните решения за споделяне на разходите. В потвърждение на това са формите на логистично коопериране, участието в Многонационални интегрирани логистични формирования; интегрираната логистика, която е подход за синхронизиране на дейностите за поддръжане на необходимото ниво на боен потенциал на войските и силите чрез оптимизиране на наличните логистични способности. Това означава поддържането на единна система за командване и управление, съвместен подход при планиране и провеждане на дейностите, осигуряване на целия жизнен цикъл на системите и
--	---

	оборудването на основата на икономическата ефективност. В съответствие с мисиите, целите и задачите на операциите, военната логистика се подразделя на производствена и потребителска. Всяка от съставните части на военната логистика си взаимодействат помежду си и същевременно включва в себе си определен кръг от дейности, с конкретни функции и задачи, които дават представа за функционалните области на логистичната система за сигурност и отбрана, изразяващи практическата реализация на взаимовръзката между логистиката и управлението на ресурсите. В съответствие с посочените функционални области, ефективната и ефикасната логистична поддръжка на войските и силите в операциите се осъществява чрез планиране, координация и синхронизиране на процедурите в отделните области, чрез тясно взаимодействие между логистичните органи, изградени на трите нива от системата за командване и управление на въоръжените сили - стратегическо, оперативно и тактическо на основата на интегрирания подход за планиране и разходване на материалните ресурси. И ако логистичната поддръжка на стратегическо и оперативно ниво е фокусирана върху основните дейности, свързани със стратегическата мобилност и съвместната логистика, то усилията на тактическо ниво са насочени за осигуряване на отделните формирования. А всичко това е с цел поддържането и развиването на способности за изпълнение на задачите по логистичната поддръжка на въоръжените сили по трите мисии на въоръжените сили - отбрана, подкрепа на международния мир и сигурност, принос към националната сигурност в мирно време. Практическата реализация на дейностите по логистичната поддръжка на трите мисии на ВС е в пряка зависимост от тяхното финансово осигуряване и финансовата обвързаност на доставките и услугите, предназначени за осигуряването на операциите в съответствие с оценката и приоритетите на същите. За тази цел се съблюдават изискванията на системата за финансов мениджмънт, доктрината за финансово осигуряване на МО, Бюджетните указания по разходването на бюджета. В контекста на приоритетите на военната логистика, обусловени от предизвикателствата на средата за сигурност, се извеждат и проблемните области пред нея, детерминирани от ресурсната ограниченост. Става дума за проблемните области, отнасящи се до: окомплектоването с материални ресурси; освобождаването от предоставените имоти и движими вещи-държавна собственост; реализацията на излишните отбранителни продукти, снети от употреба. Всяка от тях сама по себе си предоставя широко поле за научни изследвания, които да подпомогнат рационализирането на решенията за икономично, ефективно и ефикасно разходване на ресурсите за сигурност и отбрана, в частност за логистична поддръжка на въоръжените сили на страната, съобразени с инициативите за интелигентна отбрана, обединяване и споделяне, свързаност на силите. Навременната и ефективна, интегрирана логистична поддръжка в хода на всяка операция обуславя необходимостта от оптимизирането на дейностите по функционалните логистични области и съблюдаването на стандартите по логистика на НАТО. Осъществявани съвместно и от военни, и от цивилни структури, посредством формите на публично-частното партньорство, логистичните дейности следва да са фокусирани върху осигуряването на необходимите логистични способности за изпълнение на задачите по трите мисии на ВС в точното време и на точното място.
--	--